

Rebel Salute 2012- Jamaica 50

Vahel võib festivalielevus tekkida juba siis, kui pakitakse autosse tarvilikke asju, mida plaanitakse kaasa võtta. Minu jaoks algab festival siis, kui saan kokku nende inimestega, kellega on plaanis festivalile minna ning seal koos olla. See loob juba vastava meeleolu, et ees on ootamas põnevad hetked.

Rebel Salute on mitme hea tunni kaugusel Kingstonist. On väga oluline, et see aeg, kui sinna sõidetakse oleks veedetud mõnusalt. Autos aetakse juttu, räägitakse eelolevast üritusest, ootustest ning muusikast. Sellistel pikkadel sõitudel õpib väga palju kohalike mõtteviisi kohta. Soojenduseks kuulatakse kohalikke poppe rütme ning ootusärevus aina kasvab. Siiani teeb mind muhedaks see mälestus, mis tunne mind valdas, kui saabusime Port Kaiseri spordikompleksi, kus kogu üritus toimus. Kõik oli tuttavlik ning õhk särises ootusärevusest.

Juba enne festivalialale saabumist olid tee ääred palistatud erinevate kohalike müügimeestega. Püsti oli pandud kodukootud putkad, kus pakuti kõike alates toitudest lõpetades käsitööga. Oli üsna keeruline sealt nn kaubatänavalt läbi kõndida ilma, et ei jääks kellegi juurde peatuma, juttu puhuma ning pakutavat kaupa uurima. Näiteks võis üsna uljalt tee ära blokeerida suure turbaniga meesterahvas, kes müüs suure plaadi peal Haile Selassie piltidega rinnamärke. Kutsuvalt mõjusid ka kahelt poolt hõljuvad toidulõhnad ning erinevad huvitavad hääletoonid kaubitsejate poolt, kes meelitasid enda kaupu ostma. Jamaical on see kõik kuidagi lihtne ning armsalt kodukootud võrreldes teiste samalaadsete festivalidega, kus varem käinud olen. Leidlikud inimesed on vaeva näinud, et peaaegu mittemillestki midagi ahvatlevat vormistada. Näiteks hakkas silma rastamehi, kellel oli kaela ning käte ümber tohutu valik erinevaid seemneid, mis nad mägedest korjanud olid. Nii mõnigi kaelakeede ja kõrvarõngaste tegija kilkaks rõõmust, kui seda vaatepilti näeks.

Reggae.ee esindusel oli suur rõõm siseneda festivalialale meediapääsmega, mis võimaldas ligipääsu ürituse pea kõikidele aladele. Kõigepealt võis märgata, et nagu eelmiselgi korral olid festivali külastajad kohale tulnud nn abivahenditega, et oma aega üritusel võimalikult mõnusalt ja mugavalt veeta. Kaasa oli võetud toole, madratseid, tekke ja patju. Kohapeal oli võimalik endale soetada sobiv rõõmsavärviline lipp ning pasun, et vajadusel enda rahulolu väljendada. Väljaku servad olid täidetud erinevate müügiplatsidega, kus pakuti erinevaid toite, kohalikke puuvilju, jooke ja käsitööd. Valik tundus piisav. Festivalil on oma teada tuntud kindel poliitika – ei alkoholile, vägivallale ning lihale. Ainus lihasaadus oli kala, mida võis kohapealt saada. Tundus, et festivalialal liikumine oli üsna turvaline. Üritust peetakse ka väga sobivaks lastega peredele. Inimesed olid heatujulised ning oli aru saada, et seda pidu oli oodatud kaua.

Silma hakkas taaskord see, et festivaliala oli rangelt kolmeks jagatud. Suurim ala oli mõeldud nn tavakülastajatele. Lava ette oli moodustatud suurte aedade abiga VIP ala, kuhu pääsesid need inimesed, kes olid ostnud ilmselt kallima pileti. Sinna oli paigutatud ka plasttoolid, et rahval oleks mugavam kontserti jälgida. Kolmas ala siis oli nn artistide ning meediaala, mis paiknes lava taga. Meedia esindajatel oli nt võimalus pääseda ka sinna piirkonda, kus asus lava ise, mis oli omakorda suure aiaga ümbritsetud. Sealt läbi avanes sissepääs täiesti lava ette. Oli näha, et paljud inimesed olid sinna lava ette kogu oma varustusega juba varakult kohale tulnud. Ajakirjanikud olid end sinna parkinud oma foto/videotarvikute, riiete, kohvrite ning muude pampudega. Ette olid toodud ka toolid ning väikesed redelid, mis juba ilmselt festivali algusest peale olid okupeeritud. Kui ma näiteks soovisin korra ühele toolile istuda, siis sain

pahandada, et see on juba võetud, kuigi seda inimest hetkel kohapeal ei olnud. Lava ees avanes vaade ka lava all toimuvale. Tavaliselt on see ala olnud festivalidel kaetud. Lava all toimus täiesti teine elu. Sinna olid kinnitatud erinevad võrkiigid, kuhu nähtu põhjal võis oletada olid kellegi lapsed magama pandud.

Olenevalt artistist oli lavaesine inimesest kas natuke hõredam või väga tulvil nii, et tekkis korra ka sardiinikarbi tunne. Tehti ohtralt pilte ning elati maksimaalselt kaasa sellele, mis laval toimus. Ma ise pidasin ka seda piirkonda kõige huvitavamaks. Olen korduvalt väljendanud seda, kuivõrd oluline on minu jaoks esinevate artistide nägemine lähemalt. Võimalus olla lähedal annab ikkagi täiselmuse ning annab võimaluse osa saada kõikidest emotsioonidest. See omakorda pani mind mõtlema inimestele, kes asusid VIP tsoonist kaugemal ning nägid kontserte läbi kahe kõrge võrkaia. Ka tundus, et saund ei olnud nii hea seal tagapool võrreldes eespool kõlavaga. Ilmselt pidid tagumised leppima ka sellega, et mõnda populaarsemat artisti sai näha vaid ühelt suuremalt ekraanilt, kuna vaate blokeerisid kaasaalavate inimeste värvilised lipud ning kätemeri. Minu jaoks oli põnevam uurida, mis toimus lava taga, kuhu olid kogunenud kõik artistid. Kohale olid tulnud ka muusikuid, kes ei esinenud laval. Silma hakkasid Proteje, Lutan Fyah, Julian Marley, Mutabaruka jpt. Lava taga oli üles seatud suurem kahe ruumiga pressiala, kus ühes toas oli võimalik peale artistide esinemisi läbi viia intervjuusid ning teha pilte. Teises ruumis, mis toimis pigem ooteruumina ning vaba suhtluse paigana pakuti inimestele Pepsi jooki, mis oli antud ürituse suursponsor. Lisaks oli võimalik leida erinevate artistide pressimaterjale ning promoplaate, mis olid toodetud just selleks, et anda huvilistele aimu oma muusikast. Lava taha olid üles seatud ka privaatsed boksid erinevatele artistidele nagu Stephen Marley, Tony Rebelile ja Maxi Priestile. Samas liikusid kõik muusikud väljas vabalt ringi, kus oli võimalik vastavalt soovile oma lemmikul nõobist kinni haarata. Lava taga astus ka meile palju inimesi ligi ning selgus, et kohale olid tulnud erinevate artistide vennad, nõod, lähedased sõbrad ning muud tuttavad. Inimesed olid suhtlemisaltid, uudishimulikud ning *coolide* hoiakutega.

Tegelikult on kõige tähtsam ikkagi see, mis toimus lava peal. Jäi mulje, et rahvale läks väga peale reggae vanameistrite esinemised. Väga muljetavaldava ning kelmika kontserdi andis General Trees. On aru saada, et jamaicalased austavad ning armastavad väga neid vanu reggae legende, kes veel suudavad laval esineda. Armas oli Queen Ifrica esinemine, kes oli pea viimast vinti lapseootel. Ikkagi suutis ta oma konditsiooni arvestades anda sümpaatse kontserdi.

Oli selge, et üks rahva lemmik on Tarrus Riley, kelle kõik lood tundusid olevat hitid. Vahva oli olla inimeste hulgas suurel festivalil, kus kõik laulude sõnu peast teadsid ning ei häbenenud neid valjult kaasa laulmast. Soliidse show andsid Tony Rebel, Luciano, Maxi Priest, Gramps Morgan, Duane Stephenson jt. Kirgi küttis Stephen Marley esinemine, kes oli kohale kutsutud selleks, et anda jamaicalastele ka Marley kogemus sellel festivalil. Kõige enam tuld tõi lavale üllatusesineja Damien Marley aka Tuff Gong, kes oma energiaga trumpas enamike kontserdi üle. Rahvas elas vendade Marley-de etteastele maksimaalselt kaasa ning ka lava taguse seltskonna pilgud olid ekraanile naelutatud. Seekordsel festivalil tõmbasid kahtlemata tähelepanu endale ülesastuvad reggaebändid nagu C-Sharp ja Raging Fyah, kelle esinemised olid põnevad. On igati meeldiv tõdeda, et jätkuvalt peetakse sügavalt lugu ka instrumentaalsest elavast muusikast, kuigi elektroonilise muusika tulv on massiivne olnud.

Ootamatult jõudis kätte hommik. Lava asetus Rebel Salute-il oli selline, et päike tõusis täpselt lava tagant ning hakkas sekundite jooksul üha rohkem inimestele

silma paistma. Lava taga oli tunda esinejate ärritust, kes ei olnud veel lavalaudadele jõudnud. Oli selge, et korralduslikult asjad ei klappinud. Liig tihe bändide vahetus lühendas viimaste artistide esinemise aegu.

Näiteks kauaoodatud Mikey Spice sai võimaluse laulda vaid kaks lugu ning tundus, et ta oli seetõttu veidi kurva näoga. Sellegipoolest oli ta nõus lahkelt minuga pildile tulema ning paar sõbralikku sõna vahetama. Viimaste hulgas tuli lavale Romain Virgo, kelle esinemine osutus ootamatult emotsionaalseks. Sain ümbritsevate jutust aru, et just teda peeti selle festivali parimaks. Festivali viimane esineja oli Capleton aka Fireman. Kui mees oma eredas kollases lavariietuses lavale saabus oli selge, et mitte keegi rahva hulgast ei olnud valmis veel koju minema. Tulemees hüppas ringi kui pöörane ning küttis kõik vähegi unised pilgud lõõmama. Rahvas ei pannud enam tähele, et nende jalad on väsinud, fotokaamerate ning telefonide mälukaardid piltidest täis ning kopsud pidevast pasunapuhkumisest nõrgad. Mingil hetkel tuli lava eest põgeneda, kuna tagumised inimesed süütasid rohu ning kogu suits ujus lava ettepoole. Sellise võimsa kärtsu ja mürtsuga lõppes festival, mida oodati kaua-kaua. Rebel Salute kogu oma olemusega on kahtlemata väärikas koht, kus tähistati muuhulgas ka Jamaica 50. iseseisvusaastat.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et ka seekordne festival õnnestus ning tegi paljud inimesed õnnelikumaks ning rikkamaks. Jamaicalased võivad uhked olla oma kultuuri üle ning kus on veel parim koht ning võimalus oma kultuuri presenteerida, kui sellel festivalil – Rebel Salutel. Palju õnne Jamaica!

Jane Langemets
Reggae.ee